

DOI: 10.31866/2616-745X.16.2025.344702
УДК 327.8(477:438):008

РЕАЛІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Губицький Любомир Володимирович^{1a},
Мельник Ганна Мирославівна^{2b}

¹ Доктор історичних наук, доцент,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8511-6461>,
e-mail: lubg@ukr.net,

² Кандидатка історичних наук, доцентка,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3090-7212>,
e-mail: h.melnyk@kubg.edu.ua,

^a Державний торговельно-економічний університет,
вул. Кіото, 19, Київ, Україна, 02000

^b Київський столичний університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, Україна, 04053

Для цитування:

Губицький, Л.В. та Мельник, Г.М., 2025. Реалії української культурної дипломатії в Республіці Польща. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 16, с.152-168. doi: <https://doi.org/10.31866/2616-745X.16.2025.344702>.

Мета дослідження полягає у комплексному вивченні питання української культурної дипломатії останнього десятиліття в Республіці Польща. У статті розкрито процес здійснення української культурної дипломатії, зокрема Посольством України в Республіці Польща, у тому числі із залученням організацій, створених представниками української меншини. Встановлено, що пошуки ефективних засобів захисту від московських імперських наративів спонукають до залучення асиметричних механізмів. Такими механізмами української «м'якої сили» є створення сучасних форм міжнародного іміджу та відновлення стимулів розвитку культури. Імперська пропаганда спотворює образ

України в Європі та світі, особливо після широкомасштабного вторгнення. З'ясовано, що культурна дипломатія необхідна для збереження потенціалу пасіонарності покоління, яке бореться за власну державу, націю, культуру, мову, принципи свободи. В умовах глобальної турбулентності важливим завданням є пошук і зміцнення міждержавних партнерств, в основі яких лежать покращення порозуміння та зростання довіри. Встановлено, що за допомогою інструментів культурної дипломатії утверджуються відносини та покращується соціокультурна співпраця, просуваються національні інтереси на зовнішній арені. Методологія дослідження базується на засадах системності, об'єктивності та всебічності. На основі використання загальнонаукових і спеціальних методів – аналізу, синтезу та узагальнення – обґрунтовано специфіку здійснення української культурної дипломатії в Республіці Польща. За допомогою методу системного аналізу визначено основні напрями і перспективи співпраці. Наукова новизна дослідження полягає у розгляді здійснення української культурної дипломатії в Республіці Польща в нових геополітичних умовах. Наголошено, що українські дипломати, митці, громадські діячі, представники діаспори за сприяння української держави та громадянського суспільства використовують у Польщі основні форми культурної дипломатії: фестивалі, форуми, виставки тощо.

Ключові слова: міжнародні відносини; культурна дипломатія; Україна; Польща; фестиваль; Посольство України.

Вступ

Пошуки ефективних засобів захисту від московських імперських наративів спонукають до залучення асиметричних механізмів. Такими механізмами української «м'якої сили» постають становлення осердя національної ідентичності, створення сучасних форм міжнародного іміджу, відновлення стимулів розвитку культури. Імперська пропаганда спотворювала образ України в Європі та світі, особливо після широкомасштабного вторгнення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Тема української культурної дипломатії активно вивчається науковцями. Проте слід зазначити, що переважна більшість досліджень мають загальний характер або висвітлюють окремі аспекти.

На думку Оксани Розумної (2016, с.5), перед культурною дипломатією стоять два важливі призначення. Зокрема, на зовнішньому напрямі необхідно забезпечити імідж держави й успішність її міжнародної політики, а на внутрішньому – змінити парадигми культури та реформувати культурну політику, що впливатиме на зміст і якість культурного продукту.

Віктор Матвієнко та Тетяна Шинкаренко (2021, с.7) доречно наголошують: «Зовнішня культурна політика є комплексом заходів, які розробляються та здійснюються державою на міжнародному рівні з метою популяризації мови і культури за кордоном та сприяють створенню умов для ефективної реалізації зовнішньої політики. Саме для того, щоб просувати позитивний образ держави за кордоном, використовують досягнення у сфері культури».

Інна Костиря, Марина Шевченко, Наталія Янченко (2021, с.21) зазначають: «Політика культурної дипломатії найбільш сприяє для ефективних виявів зовнішньо- та внутрішньополітичної позиції держави. Тому головним для політики культурної дипломатії в Україні є створення умов для забезпечення системної роботи українських культурних ініціатив та представлення їх на високому рівні серед інших держав».

Формулювання цілей статті

Мета дослідження полягає у комплексному вивченні питання української культурної дипломатії в Республіці Польща.

Виклад основного матеріалу дослідження

Серед низки державних політик одну із найважливіших посідає культурна політика та її вагома складова – культурна дипломатія, оскільки для збереження потенціалу пасіонарності покоління, яке зійшлося у двобої за життя власної держави, нації, культури, мови, принципів свободи, самовизначення, з необхідністю постає горизонтальна структура громадянського суспільства.

Спорідненість уподобань, поведінкових практик, ціннісних орієнтирів найшвидше та найлегше підтверджуються у спільних проєктах двох народів (кіно, музика, образотворче мистецтво та ін.). Врахування сукупності соціальних, фінансових, мережевих, функціональних важелів уможливорює просування цілісного комплексу культурних кроків у зовнішній політиці держави.

Американський дослідник Фредерік Баргурн (Barghoorn, 1960) у 1960-х роках запровадив у науковий обіг термін «культурна дипломатія». За його визначенням, це є «маніпулюванням культурними матеріалами і кадрами із пропагандистською метою». Враховуючи вимоги євроспільноти, для якої важливі толерантність та взаємоповага, ефективна культурна дипломатія стає вагомим інструментом у сучасному світі (Матвієнко та Шинкаренко, 2021, с.9).

В умовах глобальної турбулентності важливим завданням є пошук і зміцнення міждержавних партнерств, в основі яких лежать покращення порозуміння та зростання довіри. Тому не дивно, що культурна дипломатія визнана важливою складовою публічної дипломатії України. Так, у Стратегії публіч-

**ГУБИЦЬКИЙ ЛЮБОМИР ВОЛОДИМИРОВИЧ,
МЕЛЬНИК ГАННА МИРОСЛАВІВНА
РЕАЛІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА**

ної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки зазначено, що «культурна дипломатія – один із напрямів публічної дипломатії та політики «м'якої сили», мета якої полягає у покращенні впізнаваності України та її культурного розмаїття, формування позитивного ставлення громадян інших країн до України. Культурна дипломатія як напрям зовнішньої політики дає змогу популяризувати і ділитися національними здобутками та досвідом у сфері культури з громадянами інших країн» (Кулеба та ін., 2021).

Інструментарій культурної дипломатії досить ефективний. За допомогою інструментів культурної дипломатії зміцнюються відносини та покращується соціокультурна співпраця, просуваються національні інтереси на зовнішній арені (Institute for Cultural Diplomacy (ICD), n.d.). Культурна дипломатія, яка є інструментом «м'якої сили», визнана актуальним напрямком державної політики, оскільки необхідно ефективно вирішувати питань, пов'язані із національною безпекою, позитивним міжнародним іміджем, налагодженням глобальних комунікацій (Розумна та Черненко, 2016, с.5). Культурна дипломатія формує позитивний імідж країни у світі, вирішує питання національної безпеки та забезпечує розвиток багатьох сфер суспільства (Розумна та Черненко, 2016, с.36).

Українські дипломати, митці, громадські діячі, представники діаспори за сприяння української держави та громадського суспільства використовують, у тому числі у Польщі, основні форми культурної дипломатії – це фестивалі, форуми, гастролі, ярмарки, виставки, дні національної мови й культури, конкурси, змагання, конференції, конгреси, програми освітнього і науково-дослідного обміну, стипендії і гранти тощо (Матвієнко та Шинкаренко, 2021, с.15).

Як Україна, так і Польща зацікавлені у розвитку культурних зв'язків із метою взаємозбагачення, що відображається у міждержавних угодах. Відповідно до ст. 3 Угоди між Урядами України і Республіки Польща про співробітництво в галузі культури, науки і освіти від 20 травня 1997 року «сторони, спираючись на історичні зв'язки та близькість обох народів і їхніх культур, а також на внесок, який вони роблять у світову цивілізацію, сприятимуть розвитку двостороннього культурного співробітництва та обмінів на взаємовигідній основі. Кожна зі Сторін сприятиме популяризації художніх і культурних цінностей іншої Сторони, забезпечуючи широкий доступ до них своїм громадянам, розвиваючи державні, громадські та приватні контакти, надаючи підтримку в організації обома країнами таких художніх заходів:

- виступів оперних, балетних та інших театральних колективів і художніх груп;
- обмінів виставками між музеями, галереями, бібліотеками, архівами» (Верховна Рада України, 1997).

Чітко і правильно визначені концепти діяльності структур та інститутів дипломатії дозволятимуть віднаходженню та концентрації засобів, ресурсів і зусиль із метою відстоювання національних інтересів. Концепти діяльності інститутів культурної дипломатії зосереджені на досягненні наступних завдань:

- налагодження сталих зовнішньополітичних зв'язків України засобами культури;
- підтримка та заохочення творчого розвитку митців і культурних гравців в Україні та за кордоном; сприяння розвитку сучасного мистецтва і креативних індустрій;
- розроблення маркетингових стратегій просування українського культурного продукту за кордоном;
- залучення культури до впровадження ефективної інформаційної політики;
- підвищення інвестиційної привабливості України, просування економічних інтересів держави у світі, підтримка українського бізнесу за кордоном;
- заохочення вивчення української мови як чинника підтримки культурної ідентичності українських громад та відкриття освітніх і наукових можливостей України;
- зміна державної моделі культурної політики, позиціонування культури як суб'єкта зовнішньої політики, вихід культури на міжгалузевий рівень, відкриття її репутаційного, економічного, освітнього, соціального потенціалів;
- здійснення публічної дипломатії, транслювання українського досвіду розбудови демократії, цінностей рівності і свободи (Розумна, 2016, с.30).

Оксана Розумна (2016, с.24) за підсумками української культурної дипломатії (до 2016 р.) дійшла висновку, що «за весь час існування незалежної України ми не мали жодного випадку успішного представлення українських проєктів за кордоном суто державними зусиллями».

Загроза існуванню усього українського (держави, влади, армії, церкви, нації, мови, культури, власне самих українця та українки), що набуває позамежових характеристик в умовах широкомасштабного вторгнення (із 2022 р.) російської армії, підтримувана російською владою та російським суспільством, стимулювала усвідомлення необхідності зростання попиту на єдність, цілісність, стійкість – рис спільноти, що водночас і зберігає кордони європейської та євроатлантичної цивілізації, і виходить за межі державних кордонів, витворюючи нові ланки зв'язків (міжособистісних, міжспільнотних, міждержавних). Адаптація до стану смертельної загроженості від усього

російського (армії, влади, економіки, креативної індустрії) формує стандарти горизонтальних зв'язків на полі бою, в окупації, на материковій частині України, поза межами держави (в Європі та інших континентах). Руйнування російським агресором усього українського, у тому числі культурної спадщини, вивисує роль українського особистісного досвіду, сімейних традицій, національних архетипів.

Відповіддю на виклик концепції «російського світу» (рос. – «русского мира») має стати створення власного культурного наративу, зосередження на високоякісному українському національному культурному продукті, промоції сучасного українського мистецтва. Моніторингові та аналітичні дослідження щодо сприйняття України у Польщі дають змогу реально оцінювати сучасний стан зусиль української культурної дипломатії.

За результатами дослідження, проведеного Українським інститутом, головними темами, які визначають неоднорідне сприйняття України в Польщі, є: «українська імміграція до Польщі, політичні події в Україні, спільна історична спадщина» (Горна, 2022, с.10).

Координація зусиль щодо підтримки (інформаційної, правової) українських трудових мігрантів та закордонних українців (у тому числі з подвійним громадянством після прийняття Закону України від 18 червня 2025 р.) посилить ресурс, необхідний для реалізації української культурної дипломатії у Республіці Польща. На «відсутність довгострокової спланованої державної політики щодо закордонних українців (їхній правовий статус з точки зору України, питання сплати податків, пенсійне забезпечення, подвійне громадянство, освіта українських дітей) вказують українські організації в Польщі і деякі польські експерти. Останні також вважають, що заробітчанами з української провінції, де життя важке і немає можливостей для розвитку, потрібна системна допомога з боку української держави для того, щоб попередити про можливі зловживання з працевлаштуванням в Польщі з боку фіктивних фірм. У цьому контексті і українські (з більшою емоційністю), і польські респонденти зазначали, що наразі залученість української сторони у ці питання сприймається як недостатня і підкреслювали важливість системної діяльності української сторони на державному рівні. І українські, і польські експерти вказували на важливість акцентування позитивного впливу української міграції на економічний розвиток Польщі» (Горна, 2022, с.13).

Попри кроки з адаптації біженців у польський соціум, збереженню ідентичності сприятимуть ініціативи щодо створення українських освітніх закладів, масштабування вивчення української мови у польських вишах та школах. Представник української діаспори зазначає, що, незважаючи на те, що Конституція гарантує громадянам України освіту незалежно від їхньо-

го місця проживання, у Польщі немає українських аналогів британських, полоністичних або навіть російських шкіл, що функціонують зокрема при посольствах. «Тисячі українських дітей виїжджають за кордон, і в кращому разі вони потрапляють в українські школи вихідного дня, в гіршому разі – вони втрачені не тільки для української системи освіти, а й взагалі «випадають» поза український культурний простір... Вони і там ще чужі, і тут вони вже чужі...» (Горна, 2022, с.14).

Після повномасштабного вторгнення рф на територію України для українських дітей, які отримали тимчасовий захист у Республіці Польща, створено українські школи. Для них у цих школах запропоновано навчання відповідно до українських програм, проте попит на навчання в українських школах значно перевищує наявність запропонованих місць (Губицький та Мельник, 2023, с.126).

Як зазначають І. Костиря, М. Шевченко, Н. Янченко (2021, с.21), «потрібно відповідально поставитися до проведення послідовної та рішучої культурної політики, яка дозволить сформувати позитивний імідж України на міжнародному рівні».

Відповідно важливим завданням для Посольства України в Республіці Польща є популяризація української культури і мистецтва, надання об'єктивної інформації про Україну й підтримування зв'язків між українцями та поляками (Дешиця, 2021, с.181). Використовуючи потужний інструментарій культурної дипломатії, посольство разом із представниками організацій української національної меншини в Польщі проводить культурно-мистецькі події.

Одним із традиційних заходів є Дні українського театру. Зокрема, 29 червня 2025 р. на великій сцені Театру ім. Стефана Ярача в Ольштині відбулись XV Загальнопольські дні українського театру, організовані Ольштинським відділом Об'єднання українців у Польщі. Було представлено мультимедійну музичну драму «КВІТКА» про легендарну Квітку Цісик. Комедіо-оперу «Дві вистави – одна Україна», яка об'єднує класичну українську сцену («Наталка Полтавка») та нове прочитання у вигляді «Наталка і Анничка», спільно виконали театри з Полтави і Коломиї, пропонуючи нове національне звучання класики (Związek Ukraińców w Polsce, 2025).

Сорок третя «Лемківська ватра» у Ждині відбулась 18–20 липня 2025 року. Це міжнародний лемківський етнографічний фестиваль, у якому взяли участь виконавці з Польщі, України, Словаччини та Канади (43. Лемківська Ватра, б.д.).

ГУБИЦЬКИЙ ЛЮБОМИР ВОЛОДИМИРОВИЧ, МЕЛЬНИК ГАННА МИРОСЛАВІВНА РЕАЛІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Протягом багатьох років представників польської та української спільноти об'єднує Фестиваль польсько-української культури в Колобжегу (Біля Колобжега відбувся Фестиваль, 2022).

Фестиваль української культури на Підляшші «Підляська осінь» організовує Союз українців Підляшшя. У його рамках проходять концерти, театральні вистави, літературні зустрічі, виставки, презентації книжок, ярмарок народних умільців. Вистави, представлені ляльковими театрами з України, відвідали діти у Більську, Білостоці та Черемсі. Під час фестивалю виступали не тільки українські ансамблі з Підляшшя, а також українські колективи з різних регіонів Польщі та України («Підляська осінь» – програма, 2024).

Найбільший культурний захід під відкритим небом «На Івана, на Купала» у Дубичах Церковних організовує також Союз українців Підляшшя. На цьому заході представлено ярмарок народних ремесел, а саме вишивка, кераміка, художнє ковальство та гончарство. У концертній частині – хода гуртів-учасників фестивалю, купальський ритуал із пусканням вінків, виступи фольклорних, фолькових та сценічних гуртів (Підляський науковий інститут, 2025).

Найбільшим фестивалем української культури в Республіці Польща є «Українська весна». Цього року із 2 по 5 жовтня відбувся 18-й фестиваль, організаторами якого стали члени товариства «Польща–Україна» в Познані (XVIII Edycja festiwalu Ukraińska Wiosna, n.d.). Тут показують те, що є найкращим в Україні, створюють простір для дискусії, відкривають нові таланти та об'єднують митців двох країн.

Фестиваль «Україна в центрі Любліна» відбувся вже вісімнадцятий раз і пройшов 14–19 жовтня 2025 року (Festiwal Ukraina w Centrum Lublina, 2025). Захід сприяє кращому ознайомленню з українською культурою. Під час концертів свої твори в нестандартних інтерпретаціях і різних музичних стилях представили нові перспективні українські гурти. Крім того, у рамках фестивалю проходять кінопокази, виставки, театральні вистави та арт-сесії («Україна в центрі Любліна», 2024). Подія традиційно демонструє найпривабливіші та оригінальні тенденції сучасної української культури, сприяючи польсько-українському міжкультурному діалогу.

Посольство України в Республіці Польща підтримує мистецькі проекти, які слугують популяризації української сучасної культури.

Варто згадати кінофестиваль «Ukraina! Festiwal Filmowy», започаткований у 2016 році. Останнім часом український кінематограф розвивається надзвичайно успішно. Українське кіно викликає значний інтерес на міжнародних фестивалях, у глядачів і кінокритиків. Фестиваль «Україна!» пропонує покази найвідоміших українських фільмів, передбачає можливість глядачам проголосувати за найкращий фільм, представлений на фестивалі,

зустрітись із режисерами, взяти участь у майстер-класах з української кухні, заходах для дітей, виставках і концертах (Ukraina! Festiwal Filmowy, n.d.).

XII Міжнародний фестиваль українського театру «Схід – Захід» (Краків) відбувся 6–13 квітня 2025 року. На ньому були представлені вистави театрів з України, Республіки Польща та Латвійської Республіки (Międzynarodowy Festiwal Teatru Ukraińskiego, 2025). Головна мета фестивалю, який проводиться із 2014 року, – підтримати та популяризувати український театр і створити міжнародну платформу культурного обміну як для аматорських, так і професійних театрів.

Міжнародний фестиваль українського театру «Схід – Захід» сприяє поєднанню культур і зближенню народів через театральне мистецтво. В умовах повномасштабної російсько-української війни він став символом солідарності та підтримки українських митців.

У 2023 році в Інституті Гротовського у Вроцлаві запрацювала Українська сцена під художнім керівництвом кураторок українського незалежного театру GAS. Вона представляє досягнення українських діячів культури у галузі театрального та перформативного мистецтва. Створення Української сцени зумовила вимушена еміграція українських митців після повномасштабного вторгнення рф в Україну. Метою засновниць театру є не тільки поширення сучасного українського мистецтва, а й допомога митцям, які опинились за кордоном, збереження національної ідентичності (Instytut im. Jerzego Grotowskiego, n.d.). Сцена стала місцем зустрічі активної громадськості м. Вроцлав та представників української меншини.

Важливим проєктом, який спрямований на розвиток міжкультурного діалогу, підтримку українців за кордоном, а також популяризацію української мови й культури, є «Українська книжкова полицка». Його реалізація відбувається під патронатом Першої леді України Олени Зеленської у співпраці з Міністерством закордонних справ України, Міністерством культури та стратегічних комунікацій й Українським інститутом книги.

Згідно зі стратегічними напрямками культурної дипломатії Міністерства закордонних справ України, Посольство та Генеральні консульства України приєдналися до реалізації проєкту з метою створення «Українських книжкових полицок» у Республіці Польща.

Провідні українські видавництва забезпечили наповнення полицок кращими зразками сучасної і класичної української літератури. Підбрано колекції української науково-популярної і художньої літератури, з якою

**ГУБИЦЬКИЙ ЛЮБОМИР ВОЛОДИМИРОВИЧ,
МЕЛЬНИК ГАННА МИРОСЛАВІВНА
РЕАЛІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА**

можуть ознайомитись як діти, так і дорослі. Література представлена українською та польською мовами. Видання пропонують інформацію про значну історико-культурну спадщину, національну ідентичність, боротьбу українського народу проти російських агресорів та розвиток сучасного мистецтва України.

Посол України в Польщі Василь Боднар 9 вересня 2025 р. зазначив: «Сьогодні це вже 15-та книжкова полицка..., відкрита в Польщі. Для нас символічно, що ми маємо можливість передавати також книжки для українських інституцій, таких як Український дім у Перемишлі, для українських шкіл, і намагаємося допомагати максимально, як тільки є така можливість, щоб українська книжка потрапляла і на полицки бібліотек, але також доставлялась до українців, до українських дітей в школах» (У Варшаві відкрили «Українську книжкову полицку», 2025).

«Українська книжкова полицка» є ефективним інструментом культурної дипломатії, який спрямований на формування позитивного іміджу України в польському суспільстві, а також вона стала культурним осередком як для громадян України, які отримали тимчасовий захист у Республіці Польща, так і для української меншини та всіх зацікавлених, хто хоче відкрити для себе Україну через ознайомлення з українською літературою.

Висновки

Культурна дипломатія є ефективним засобом втілення зовнішньополітичної стратегії держави. Україна з метою досягнення міждержавного розуміння та просування національних інтересів використовує в дипломатичній діяльності інструменти культурного впливу. Тенденції культурної присутності України в Польщі засвідчують зміну парадигми культури. Культурний продукт набуває рис якісного та глибоко змістовного. Ефективному просуванню української культури за кордоном сприяє залучення українців, які проживають у Республіці Польща, експертної спільноти, незалежних митців, волонтерів. Досить ефективними є застосування таких інструментів культурної дипломатії, як участь українських митців у фестивалях, книжкових форумах та виставках. Проведення мистецьких заходів є свідченням тісної взаємодії України і Республіки Польща. Вони спонукають до поглиблення комунікації між українцями і поляками, що сприятиме розвитку стратегічного партнерства між державами.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

Біля Колобжега відбувся Фестиваль польсько-української культури, 2022. *Polskie Radio S.A.*, [online] 15 серпня. Доступно: <<https://cutt.ly/JrNgrT4Y>> [Дата звернення 20 травня 2025].

Верховна Рада України, 1997. *Угода між Урядом України і Урядом Республіки Польща про співробітництво в галузі культури, науки і освіти*, [online] 20 травня. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_058#Text> [Дата звернення 20 травня 2025].

Горна, С., 2022. *Польща. Аналітичний звіт. Сприйняття України за кордоном*. [online] Український інститут. Доступно: <https://ui.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/polshha_povnyj-zvit_ukr.pdf> [Дата звернення 20 травня 2025].

Губицький, Л. та Мельник, Г., 2023. Освіта та соціальне забезпечення українських дітей-біженців у Польщі. В: *Соціокультурні засади економіки і політики: взаємозв'язки, тренди, суперечності*. Тезидоповідей всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, Україна, [online] 16 листопада 2023 р. Київ: Державний торговельно-економічний університет, с.125-129. Доступно: <<https://cutt.ly/HrNgtxxt>> [Дата звернення 20 травня 2025].

Дешиця, А., 2021. Іміджеві проекти Посольства України в Республіці Польща. В: І. Матяш та В. Матвієнко, ред. *Культурна дипломатія*. [e-book] Київ: Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв. Доступно: <<https://sshdir.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/ukr.pdf>> [Дата звернення 20 травня 2025].

Костиря, І.О., Шевченко, М.І. та Янченко, Н.М., 2021. Культурна дипломатія як ідентифікатор держави в контексті глобалізації. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, [e-journal] 4, с.20-25. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.4.2021.250236>

Кулеба, Д., Джапарова, Е., Липяцька, М., Червак, О., Турбіль, Я., Дадінова, М., Польова, А., Боровець, І., Джурина, С. та Дробо, Є. упоряд., 2021. *Стратегія публічної дипломатії міністерства закордонних справ України на 2021-2025 роки*. [online] Міністерство закордонних справ України. Доступно: <<https://cutt.ly/8rNgugdk>> [Дата звернення 20 травня 2025].

Матвієнко, В. та Шинкаренко, Т., 2021. Культурна дипломатія як напрям зовнішньої політики держави. В: І. Матяш та В. Матвієнко, ред. *Культурна дипломатія*. [e-book] Київ: Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв. Доступно: <<https://sshdir.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/ukr.pdf>> [Дата звернення 20 травня 2025].

«Підляська осінь» – програма, 2024. *Союз українців Підляшшя*, [online] 11 жовтня. Доступно: <<https://cutt.ly/erNgi33i>> [Дата звернення 20 травня 2025].

Підляський науковий інститут, 2025. *Український фестиваль «На Івана, на Купала» 2025*, [online] 15 липня. Доступно: <<https://www.pninstytut.org/ukrayinskyj-festyval-na-ivana-na-kupala-2025/>> [Дата звернення 20 серпня 2025].

- Розумна, О.П. та Черненко, Т.В. ред., 2016. *Політика культурної дипломатії: стратегічні пріоритети для України*. [e-book] Київ: Національний інститут стратегічних досліджень. Доступно: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-10/kult_dyp-cd7f1.pdf> [Дата звернення 20 травня 2025].
- Розумна, О.П., 2016. *Культурна дипломатія України: стан, проблеми, перспективи*. [online] Київ: Національний інститут стратегічних досліджень. Доступно: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-09/kultu_dypl-26841.pdf> [Дата звернення 20 травня 2025].
43. Лемківська Ватра в Ждині 18-20.07.2025, б.д. *Łemkowska Watra w Zdyni*. [online] Доступно: <<https://watrzdynia.pl/uk/strona-glowna-lem-2/>> [Дата звернення 20 серпня 2025].
- У Варшаві відкрили «Українську книжкову полицку», 2025. *Укрінформ*, [online] 09 вересня. Доступно: <<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4034499-u-varsavi-vidkrili-ukrainsku-knizkovu-policku.html>> [Дата звернення 10 вересня 2025].
- «Україна в центрі Любліна»: фестиваль сучасної української культури, 2024. *Redakcja ua.pl*, [online] 03 жовтня. Доступно: <<https://ua.pl/ukraina-v-tsentri-liublina-festywal-suchasnoi-ukrainskoi-kultury>> [Дата звернення 20 травня 2025].
- Barghoorn, F.Ch., 1960. *The Soviet cultural offensive: The role of cultural diplomacy in Soviet foreign policy*. Princeton: Princeton University Press.
- XVIII Edycja festiwalu Ukraińska Wiosna już 2-5 października 2025, n.d. *Ukraińska Wiosna* [online]. Available at: <<https://cutt.ly/ArNgoher>> [Accessed 10 September 2025].
- Festiwal Ukraina w Centrum Lublina, 2025. *Facebook*, [online] 10 September. Available at: <<https://www.facebook.com/photo/?fbid=1097350862511704&set=pb.100067104013115.-2207520000>> [Accessed 10 September 2025].
- Institute for Cultural Diplomacy (ICD), n.d. *What is Cultural Diplomacy? What is Soft Power?* [online]. Available at: <https://www.culturaldiplomacy.org/index.php?en_culturaldiplomacy> [Accessed 10 June 2025].
- Instytut im. Jerzego Grotowskiego, n.d. *Scena Ukraińska*. [online]. Available at: <<https://grotowski-institute.pl/projekty/scena-ukrainska/#>> [Accessed 10 September 2025].
- Międzynarodowy Festiwal Teatru Ukraińskiego, 2025. *Facebook*, [online] 14 September. Available at: <<https://www.facebook.com/photo/?fbid=1346392970821265&set=a.637995101661059>> [Accessed 10 September 2025].
- Ukraina! Festiwal Filmowy*, n.d. [online]. Available at: <<https://ukrainaff.com/filmy/>> [Accessed 10 September 2025].
- Związek Ukraińców w Polsce – Olsztyn/ОУП Міський гурток в Ольштині, 2025. *Facebook*, [online] 7 June. Available at: <<https://cutt.ly/brNgakQN>> [Accessed 10 June 2025].

REFERENCES

- Barghoorn, F.Ch., 1960. *The Soviet cultural offensive: The role of cultural diplomacy in Soviet foreign policy*. Princeton: Princeton University Press.
- Bilia Kolobzheha vidbuvsia Festyval polsko-ukrainskoi kultury [The Polish-Ukrainian Culture Festival was held near Kolobrzeg], 2022. *Polskie Radio S.A.*, [online] 15 August. Available at: <<https://cutt.ly/JrNgrT4Y>> [Accessed 20 May 2025].
- Deshchytsia, A., 2021. Imidzhevi proiekty Posolstva Ukrainy v Respublitsi Polshcha [Image projects of the Embassy of Ukraine in the Republic of Poland]. In: I. Matiash and V. Matviienk, eds. *Kulturna dyplomatiia* [Cultural diplomacy]. [e-book] Kyiv: Directorate-General for Rendering Services to Diplomatic Missions. Available at: <<https://sshdir.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/ukr.pdf>> [Accessed 20 May 2025].
- XVIII Edycja festiwalu Ukraińska Wiosna już 2-5 października 2025 [The 18th edition of the Ukrainian Spring festival will take place on October 2-5, 2025], n.d. *Ukraińska Wiosna*. [online] Available at: <<https://cutt.ly/ArNgoher>> [Accessed 10 September 2025].
- Festiwal Ukraina w Centrum Lublina [Ukraine Festival in the Center of Lublin], 2025. *Facebook*, [online] 10 September. Available at: <<https://www.facebook.com/photo/?fbid=1097350862511704&set=pb.100067104013115.-2207520000>> [Accessed 10 September 2025].
43. Lemkivska Vatra v Zhdyni 18-20.07.2025 [Lemkowska Watra in Zdynia 18-20.07.2025], n.d. *Łemkowska Watra w Zdyni*. [online] Available at: <<https://watrzdynia.pl/uk/strona-glowna-lem-2/>> [Accessed 20 August 2025].
- Horna, S., 2022. *Polshcha. Analitychnyi zvit. Spryiniattia Ukrainy za kordnom* [Poland. Analytical report. Perception of Ukraine by the cordon]. [online] Ukrainian Institute. Available at: <https://ui.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/polshha_povnyj-zvit_ukr.pdf> [Accessed 20 May 2025].
- Hubytskyi, L. and Melnyk, H., 2023. Osvita ta sotsialne zabezpechennia ukraïnskykh ditei-bizhentsiv u Polshchi [Education and social security of Ukrainian refugee children in Poland]. In: *Sotsiokulturni zasady ekonomiky i polityky: vzaïmozv'iazky, trendy, superechnosti* [Sociocultural foundations of economy and politics: relationships, trends, contradictions]. Abstracts of the reports of the All-Ukrainian scientific and practical conference, Kyiv, Ukraine, [online] 16 November 2023 r. Kyiv: State University of Trade and Economics, pp.125-129. Available at: <<https://cutt.ly/HrNgtxtt>> [Accessed 20 May 2025].
- Institute for Cultural Diplomacy (ICD), n.d. *What is Cultural Diplomacy? What is Soft Power?* [online]. Available at: <https://www.culturaldiplomacy.org/index.php?en_culturaldiplomacy> [Accessed 10 June 2025].

Kostyria, I.O., Shevchenko, M.I. and Yanchenko, N.M., 2021. Kulturna dyplomatiia yak identyfikator derzhavy v konteksti hlobalizatsii [Cultural diplomacy as the state's identifier in the context of globalization]. *National Academy of Culture and Arts Management Herald*, [e-journal] 4, pp.20-25. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.4.2021.250236>

Kuleba, D., Dzhaparova, E., Lypiatska, M., Chervak, O., Turbil, Ya., Dadinova, M., Polova, A., Borovets, I., Dzhurynska, S. and Drobo, Ye. comps., 2021. *Stratehiia publichnoi dyplomatii ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy na 2021-2025 roky* [Public Diplomacy Strategy of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine for 2021-2025]. [online] Ministry of Foreign Affairs of Ukraine. Available at: <<https://cutt.ly/8rNgugdk>> [Accessed 20 May 2025].

Matviienko, V. and Shynkarenko, T., 2021. Kulturna dyplomatiia yak napriam zovnishnoi polityky derzhavy [Cultural Diplomacy as a Direction of the State's Foreign Policy]. In: I. Matiash and V. Matviienk, eds. *Kulturna dyplomatiia* [Cultural Diplomacy]. [e-book] Kyiv: Directorate-General for Rendering Services to Diplomatic Missions. Available at: <<https://sshdir.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/ukr.pdf>> [Accessed 20 May 2025].

Międzynarodowy Festiwal Teatru Ukraińskiego [International Festival of Ukrainian Theatre], 2025. *Facebook*, [online] 14 September. Available at: <<https://www.facebook.com/photo/?fbid=1346392970821265&set=a.637995101661059>> [Accessed 10 September 2025].

Pidliaska osin" – prohrama ["Podlasie Autumn" – program], 2024. *Soiuz ukrainsiv Pidliashshia*, [online] 11 October. Available at: <<https://cutt.ly/erNgi33i>> [Accessed 20 May 2025].

Pidliaskyi naukovyi instytut [Podlaskie Scientific Institute], 2025. Ukrainskyi festyval "Na Ivana, na Kupala" 2025 [Ukrainian Festival "On Ivan, on Kupala"], [online] 15 July. Available at: <<https://www.pninstytut.org/ukrayinskyj-festyval-na-ivana-na-kupala-2025/>> [Accessed 20 August 2025].

Rozumna, O.P. and Chernenko, T.V. eds., 2016. *Polityka kulturnoi dyplomatii: stratehichni priorytety dlia Ukrainy* [Cultural Diplomacy Policy: Strategic Priorities for Ukraine]. [e-book] Kyiv: National Institute for Strategic Studies. Available at: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-10/kult_dyp-cd7f1.pdf> [Accessed 20 May 2025].

Rozumna, O.P., 2016. *Kulturna dyplomatiia Ukrainy: stan, problemy, perspektyvy* [Cultural Diplomacy of Ukraine: Status, Problems, Prospects]. Kyiv: National Institute for Strategic Studies. [online]. Available at: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-09/kultu_dypl-26841.pdf> [Accessed 20 May 2025].

The Grotowski Institute, n.d. *Scena Ukraińska* [Ukrainian Scene]. [online]. Available at: <<https://grotowski-institute.pl/projekty/scena-ukrainska/#>> [Accessed 10 September 2025].

U Varshavi vidkryly "Ukrainsku knyzhkovu polychku" ["Ukrainian Bookshelf" opened in Warsaw], 2025. *Ukrinform*, [online] 09 September. Available at: <<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4034499-u-varsavi-vidkrili-ukrainsku-knyzhkovu-polychku.html>> [Accessed 10 veresnia 2025].

"Ukraina v tsentri Liublina": festyval suchasnoi ukrainskoi kultury [Ukraine in the Center of Lublin": Festival of Contemporary Ukrainian Culture], 2024. *Redakcja ua.pl*, [online] 03 October. Available at: <<https://ua.pl/ukraina-v-tsentri-liublina-festyval-suchasnoi-ukrainskoi-kultury>> [Accessed 20 May 2025].

Ukraina! Festiwal Filmowy, n.d. [online]. Available at: <<https://ukrainaff.com/filmy/>> [Accessed 10 September 2025].

Verkhovna Rada of Ukraine, 1997. *Uhoda mizh Uriadom Ukrainy i Uriadom Respubliky Polshcha pro spivrobotnytstvo v haluzi kultury, nauky i osvity* [Agreement between the Government of Ukraine and the Government of the Republic of Poland on Cooperation in the Field of Culture, Science and Education], [online] 20 May. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_058#Text> [Accessed 20 May 2025].

Związek Ukraińców w Polsce - Olsztyn/ OUP Miskyi hurtok v Olshtyni [Union of Ukrainians in Poland - Olsztyn/ OUP City Club in Olsztyn], 2025. *Facebook*, [online] 7 June. Available at: <<https://cutt.ly/brNgakQN>> [Accessed 10 June 2025].

Надійшла: 20.10.2025; Прийнята: 10.11.2025;

Стаття була вперше опублікована онлайн: 28.11.2025

REALITIES OF UKRAINIAN CULTURAL DIPLOMACY IN THE REPUBLIC OF POLAND

Lyubomyr Hubytskyy,^{1a} Hanna Melnyk^{2b}

¹ Doctor of Historical Sciences, Associate Professor,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8511-6461>,
e-mail: lubg@ukr.net,

² PhD in Historical Sciences, Associate Professor,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3090-7212>,
e-mail: h.melnyk@kubg.edu.ua,

^a State University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine

^b Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine

The main objective of this study is to provide a comprehensive research of Ukrainian cultural diplomacy in the Republic of Poland over the past decade. The article highlights the process of implementing Ukrainian cultural diplomacy, in particular through the Embassy of Ukraine in the Republic of Poland, including with the involvement of organisations established by representatives of the Ukrainian minority. It is stated that the search for effective means of protection against Moscow's imperial narratives prompt the adoption of asymmetric mechanisms. Among such mechanisms of Ukrainian "soft power" are the creation of modern forms of international image and the restoration of incentives for the culture development. Imperial propaganda distorts the image of Ukraine in Europe and beyond, especially following the full-scale invasion. The study reveals that cultural diplomacy is necessary for preserving the passionarity potential of the generation fighting for its own state, nation, culture, language, and principles of freedom. In the context of global turbulence, an important task is to build and consolidate interstate partnerships based on enhanced mutual understanding and growing trust. It is established that with the help of the cultural diplomacy tools, relations are strengthened, socio-cultural cooperation is improved and national interests are advanced abroad. The methodology of this research grounds on the principles of systematicity, objectivity and comprehensiveness. By applying general scientific and specialised methods, such as analysis, synthesis and generalisation, the specifics of implementing Ukrainian cultural diplomacy in the Republic of Poland is substantiated. The use of systemic analysis makes it possible to identify the main directions and perspectives of cooperation. The scientific novelty of this study lies in its consideration of Ukrainian cultural diplomacy in the Republic of Poland under new geopolitical conditions. It is emphasised that

Ukrainian diplomats, artists, public figures and diaspora representatives, with the support of the Ukrainian state and civil society, employ the basic forms of cultural diplomacy in the Republic of Poland, namely: festivals, forums, exhibitions, etc.

Key words: international relations; cultural diplomacy; Ukraine; Poland; festival; Embassy of Ukraine

